

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

dla Szkoły Podstawowej nr 5

im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Czeladzi

opracował

doradca zawodowy

Dariusz Targosz

Spis treści

I.	Akty prawne regulujące doradztwo zawodowe w szkole	3
II.	Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego	4
III.	Funkcjonowanie Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 5 w Czeladzi	6
IV.	Cele główne i szczegółowe WSDZ odnoszące się do poszczególnych szczebli kształcenia	8
V.	Odbiorcy i realizatorzy.....	13
VI.	Zadania Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.....	16
VII.	Formy i sposoby realizacji WSDZ.....	19
VIII.	Metody i techniki pracy.....	22
IX.	Korzyści wynikające z działalności Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego....	23
X.	Przewidywane rezultaty	24
XI.	Ewaluacja zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego	26
XII.	Podsumowanie.....	26

I. Akty prawne regulujące doradztwo zawodowe w szkole

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego powinien umożliwić uczniom Szkoły Podstawowej nr 5 w Czeladzi, zdobycie wiedzy i umiejętności, które są niezbędne do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery edukacyjnej i zawodowej. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego powinien również ułatwić uczniom poznanie siebie, swoich predyspozycji zawodowych, zasad rządzącym rynkiem pracy. System ten niewątpliwie pomoże również uzyskać informacje o lokalnym rynku pracy oraz zaplanować własną karierę zawodową. Akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. Z 2018 r. Poz. 1675)
- Na podstawie art. 26a ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290, 1669 i 2245)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.).

II. Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego

DORADCA ZAWODOWY: Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej. (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. 1995. Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II. s. 497).

DORADZTWO ZAWODOWE - świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego Nr 2/11. s. 29)

PORADNICTWO ZAWODOWE - to długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces. (por.: Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy. (1996) Wyd. KUP. s. 4, maszynopis)

PREORIENTACJA ZAWODOWA - to wszystkie działania podejmowane przez rodziców, nauczycieli, pedagogów i inne osoby do 10 roku życia dziecka, mające na celu uświadomienie dzieciom zjawiska „pracy” w życiu człowieka, zapoznanie z zawodami w najbliższej rodzinie i środowisku zamieszkania, wychowanie przez pracę – czynności samoobsługowe, pomaganie innym, kształtowanie współpracy w grupie rówieśniczej.

ORIENTACJA ZAWODOWA - to działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego

w warunkach reformy edukacji (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno pedagogicznego. Nr 2/11. s. 29).

ZAWÓD: Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.(J. Szczepański: Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów. (1965) KiW.)

INFORMACJA EDUKACYJNA: Zbiór danych, których jednostka potrzebuje, aby podjąć decyzję o wyborze dalszego kształcenia, bądź zdobywania kwalifikacji.

INFORMACJA ZAWODOWA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji. (por.: K. Lelińska: Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych. (1985). WSiP. s. 35)

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO - ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy. (opr. A. Łukaszewicz).

PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLASY VII i VIII zawierać powinien: treści, które adekwatnie pasują do wieku oraz potrzeb uczniów. Cele i treści, które przygotowują młodzież do podjęcia własnej przemyślanej decyzji co do wyboru dalszej nauki w szkole ponadpodstawowej (rodzaj szkoły, profil klasy i kierunek dalszej edukacji). Wybór ucznia powinien być zgodny z jego zainteresowaniami, umiejętnościami, mocnymi stronami i predyspozycjami. Treści powinny zawierać informacje o zawodach, zawodach przyszłości, kwalifikacjach, rynku pracy, możliwych ścieżkach w obszarze edukacji oraz propozycjach, jakie oferują szkoły ponadpodstawowe.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z DORADZTWEM ZAWODOWYM – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują między innymi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno – gospodarczym.

III. Funkcjonowanie Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 5 w Czeladzi

Prowadzenie działań z zakresu doradztwa zawodowego odbywa się na wszystkich szczeblach kształcenia:

- w klasach I – III oraz IV – VI szkoły podstawowej – orientacja zawodowa,
- w klasach VII – VIII – doradztwo zawodowe.

Działania związane z doradztwem zawodowym powinny być planowane na poziomie szkoły w ramach Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) i realizowane przez całą kadrę pedagogiczną. Powinny one obejmować także rodziców. Sprawny system doradztwa zawodowego wskaże uczniowi możliwości zdobycia wymarzonego zawodu. Uczeń musi posiadać świadomość, że jest autorem własnej kariery.

Cel główny:

- Przygotowanie ucznia do świadomego i umiejętnego planowania kariery zawodowej przy uwzględnieniu własnych zasobów.
- Wzmacnianie myślenia w perspektywie procesu podejmowania trafnej decyzji zawodowej i szkolnej.
- Kształtowanie potrzeby konfrontowania oceny swego stanu zdrowia z wymaganiami wybieranego zawodu.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nich decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- Podniesienie wśród uczniów zdolności do podejmowania właściwych decyzji dotyczących dalszej ścieżki kształcenia i wyboru zawodu.
- Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru, świadomego podejmowania decyzji i budowania swojej drogi zawodowej.
- Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych zasobów i umiejętnego ich wykorzystywania.

- Ukazanie możliwości rynku edukacyjnego i rynku pracy.
- Motywowanie uczniów do zdobywania wiedzy z zakresu zawodów przyszłości na rynku krajowym oraz unijnym.
- Rozwijanie kompetencji kluczowych i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców na rynku pracy.
- Nabywanie przez uczniów umiejętności prezentowania swojej wiedzy i zdolności.
- Kreowanie aktywnej postawy ucznia, radzenia sobie w trudnych sytuacjach: bezrobocie, problemy zdrowotne i adaptacja do nowych warunków pracy, mobilności zawodowej.
- Poszerzanie wiedzy na temat własnej choroby w kontekście rozumienia predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy.
- Zaplanowanie własnej kariery edukacyjno – zawodowej.

Rodzice:

- Przygotowanie do roli „doradców” swoich dzieci.
- Zapoznanie z ofertą edukacyjną.
- Wskazywanie form poszukiwania pomocy dla swoich dzieci.
- Zapoznanie z czynnikami wyboru szkoły i zawodu.
- Wspieranie przy ocenie stanu zdrowia dziecka pod kątem wybieranego zawodu.
- Angażowanie się w pracę doradczą szkoły, np.: prezentacja swojego zawodu.

Nauczyciele:

- Kształtowanie umiejętności z zakresu rozwijania talentów i zainteresowań, zdolności i predyspozycji uczniów.
- Wspieranie uczniów i rodziców w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.
- Realizowanie tematów zawodoznawczych metodami aktywnymi.
- Poszerzanie wiedzy na temat ofert szkół ponadpodstawowych i zasad rekrutacji.

IV. Cele główne i szczegółowe WSDZ odnoszące się do poszczególnych szczebli kształcenia

Klasy I – III szkoły podstawowej (orientacja zawodowa):

- Wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy,
- Rozwijanie pozytywnej, proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji,
- Stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Klasy IV – VI szkoły podstawowej (orientacja zawodowa):

- Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami,
- Kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji,
- Pobudzanie, rozpoznawanie i rozbudzanie ich zainteresowań i uzdolnień

Klasy VII – VIII szkoły podstawowej:

- Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery,
- Podejmowanie przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów,
- Zdobywanie informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji oraz dostosowanie ich do własnych potrzeb oraz stanu zdrowia.

WSDZ obejmuje treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego

dla klas I – VI szkoły podstawowej, dla klas VII – VIII szkoły podstawowej:

- 1) Poznawanie własnych zasobów m. in. zainteresowań, zdolności uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2) Świat zawodów i rynek pracy m. in. poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętności poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3) Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m. in. Znajomość systemu edukacji

i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4) Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych, m.in. planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe wynikające z treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla:

Klas I – VI:

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia,

w którym funkcjonuje;

2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;

1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;

1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Klas VII – VIII:

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjnozawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

V. Odbiorcy i realizatorzy

Odbiorcy:

- Uczniowie oraz rodzice Szkoły Podstawowej nr 5 w Czeladzi

Realizatorzy doradztwa zawodowego.

W szkole za realizację zadań związanych z doradztwem zawodowym odpowiedzialny będzie:

- **Dyrektor;**
- **Doradca zawodowy;**
- **Pedagog szkolny;**
- **Nauczyciele;**

Osoby te współpracują z rodzicami uczniów przy realizacji WSDZ.

Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ przygotowuje się na każdy rok szkolny program realizacji WSDZ, o którym mowa w art. 98 ust. 1 pkt 16.

Program realizacji WSDZ opracowuje szkolny doradca zawodowy, a także członkowie Rady Pedagogicznej z podziałem na poszczególne szczeble kształcenia. Całość zatwierdza Dyrektor szkoły.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu preorientacji, orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspiera wszystkich nauczycieli i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi indywidualne grupowe zajęcia dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy nauczycielami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno - gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;

- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno - pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno - gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Nauczyciele w tym wychowawcy klas:

- korelują swój przedmiot z doradztwem zawodowym;
- promują swój przedmiot/dyscyplinę w kontekście wyborów edukacyjno – zawodowych;
- uświadamiają uczniów o istotności danego przedmiotu szkolnego w karierach edukacyjno – zawodowych realizowanych w innych dyscyplinach;
- informują o ścieżkach kształcenia prowadzących do zawodów;
- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują ze sobą wzajemnie w zakresie realizowania orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno - zawodowej ich dzieci;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej;
- wprowadzają elementy orientacji edukacyjnej i zawodowej do lekcji przedmiotowych, powiązują treści przedmiotowe z możliwymi kierunkami kształcenia i zawodu;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele wychowawcy:

- włączają w zajęcia realizowane w salach zabaw treści z zakresu orientacji zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie poznania zainteresowań dziecka, budowania „mocnych stron” ucznia oraz realizacji zainteresowań dzieci;
- rozwijają umiejętności społeczne ucznia przez zdobywanie prawidłowych doświadczeń we współżyciu i współdziałaniu w grupie;

- zapoznają dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzają i rozwijają ich zainteresowania i uzdolnienia;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego;
- organizują w ramach swoich zajęć spotkania z przedstawicielami zawodów (np: rodzice dzieci jako przedstawiciele zawodów);
- angażują uczniów w konkursy zawodoznawcze;

VI. Zadania Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Zadania Szkolnego Doradcy Zawodowego (zgodne z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku)

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- 2) prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy;
- 3) opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, programu, o którym mowa w § 5 ust. 1, oraz koordynacja jego realizacji;
- 4) wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami w zakresie realizacji działań określonych w programie, o którym mowa w § 5 ust. 1; Dziennik Ustaw – 3 – Poz. 1675;
- 5) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Doradca zawodowy pełni rolę towarzysza i eksperta. Jego zadaniem jest przede wszystkim proponowanie odpowiednich narzędzi, które ułatwią młodemu człowiekowi stałe i samodzielne poszukiwanie własnej drogi życiowej zamiast dawania mu schematycznych rad i gotowych odpowiedzi.

Zadania Szkolnego Doradcy Zawodowego zgodne z Rozporządzeniem MEN z 9 sierpnia 2017 r w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje, edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji rekrutacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,
- Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę,
- Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- Wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- Wspieranie rodziców poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo – informacyjnych.

Ważnym wydaje się więc stworzenie realnych możliwości, by doradca zawodowy we współpracy z nauczycielami, w ramach WSDZ wspierał i motywował ucznia do zdobywania i poszerzania wiedzy o zawodach, kwalifikacjach, stanowiskach pracy, a także o możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy i predyspozycjami zawodowymi.

Doradca w ramach WSDZ ma:

- dostarczać uczniowi niezbędnych informacji,
- kształtować przydatne umiejętności, cechy i zachowania,
- kierować uczniów i rodziców w sprawach trudnych, do innych specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno – pedagogicznych adekwatnie w miejscach zamieszkania,
- udzielać indywidualnych porad edukacyjnych uczniom i rodzicom,

- systematycznie podnosić własne kwalifikacje,
- wzbogacać warsztat pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (internet) oraz udostępnić je osobom zainteresowanym,
- współpracować z instytucjami wspierającymi WSDZ,
- udzielać informacji o przeciwwskazaniach zdrowotnych do wykonywania określonych zawodów,
- prowadzić zajęcia z doradztwa przygotowujące ucznia do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej (zajęcia obowiązkowe z doradztwa zawodowego dla klasy VII i VIII szkoły podstawowej),
- uczestniczyć w wydarzeniach związanych z doradztwem zawodowym (Targi Edukacyjne, Targi Pracy, Dni Otwarte Szkół Ponadpodstawowych).

Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego uwzględniają:

- tematykę działań, z uwzględnieniem odpowiednich treści programowych,
- metody i formy realizacji działań, z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach, w szczególności przez organizację spotkań z rodzicami,
- terminy realizacji działań
- osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań.

VII. Formy i sposoby realizacji WSDZ

KLASY I-III ORAZ IV-VI – ORIENTACJA ZAWODOWA

Orientacja zawodowa może być prowadzona w klasach I-III i IV-VI szkoły podstawowej w trakcie obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, zajęć z wychowawcą (w klasach IV-VI) oraz innych zajęć i działań w szkole.

Orientacja zawodowa jest prowadzona przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III), wychowawców (klasy IV-VI), nauczycieli.

Orientacja zawodowa jest prowadzona z wykorzystaniem metod aktywizujących, w tym metody projektu. Orientacja zawodowa jest realizowana w formie zajęć grupowych, indywidualnych.

KLASY VII-VIII -DORADZTWO ZAWODOWE – 10 godzin w roku szkolnym.

Obowiązujące ramowe plany nauczania zawierają godziny na realizację zajęć edukacyjnych z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej w wymiarze po 10 godzin minimum w każdej klasie.

Zajęcia z doradztwa zawodowego odbywać się będą w oparciu o Program Doradztwa Zawodowego.

Zajęcia w klasie VII i VIII szkoły podstawowej obejmują następujące obszary:

- I. Poznanie własnych zasobów.
- II. Świat zawodów i rynek pracy.
- III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.
- IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych.

Tematyka zajęć

Klasa VII	Klasa VIII
I. Poznanie własnych zasobów	
1. Moje mocne oraz słabe strony – rysunkowo i kolorowo. 2. Sztuka autoprezentacji, czyli moje pierwsze portfolio.	1. Analiza typu temperamentu. 2. Predyspozycje wymagane w różnych zawodach. 3. Świat zawodów przez pryzmat uzdolnień

3. Predyspozycje zawodowe – aspekt zdrowotny wyboru zawodu.	i umiejętności.
II. Świat zawodów i rynek pracy	
1. Zawód, stanowisko i miejsce pracy. 2. Moja własna ścieżka edukacyjno–zawodowa – czyli bilans kompetencji	1. Zawody przyszłości – charakterystyka. 2. Oczekiwania pracodawców. 3. Zawód a stan zdrowia.
III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	
1. Moja edukacja a rynek pracy – źródła informacji. 2. Zawody w moim najbliższym otoczeniu – jak kształtuje się rynek edukacji i pracy w moim regionie? 3. Od zainteresowań do kwalifikacji zawodowych – czyli kim chcę zostać w przyszłości?	1. Oferta szkół ponadpodstawowych w moim regionie. 2. Ścieżki uzyskania i potwierdzenia kwalifikacji w wybranym zawodzie.
IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych	
1. Dobra szkoła – liceum, technikum czy branżowa szkoła? 2. Kwalifikacje jak puzzle.	1. Sztuka podejmowania decyzji – etapy. 2. Kształcenie ponadpodstawowe – systemy rekrutacyjne.

Działania zaplanowane w WSDZ będą prowadzone i realizowane w ramach:

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- Motywowanie uczniów do zdobywania i poszerzania wiedzy o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy, możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy, predyspozycjami zawodowymi i stanem zdrowia.
- Uświadamianie uczniom jakie mają możliwości kształcenia na danym etapie edukacyjnym przy uwzględnieniu ich zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych.
- Udostępnianie literatury z zakresu doradztwa zawodowego.
- Praca z informatorami o zawodach.
- Projekcje filmów o zawodach.
- Prezentacje multimedialne.
- Rozmowy doradcze.
- Zajęcia o tematyce edukacyjno – zawodowej.

- Udział w konkursach zawodoznawczych.
- Spotkania z przedstawicielami zawodów.

Praca z rodzicami dotyczy pedagogizacji oraz sfery informacyjnej:

- prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów, wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci,
- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego,
- udostępnianie informatorów, ulotek szkół, podawanie adresów stron internetowych oraz literatury z zakresu poradnictwa zawodowego,
- indywidualne rozmowy z doradcą zawodowym,
- prezentacje multimedialne,
- porady indywidualne w sprawach uczniów mających trudności zdrowotne, emocjonalne, intelektualne, decyzyjne.
-

Praca z nauczycielami obejmuje:

- realizację założonych celów,
- wspólne ustalenie kierunku pracy z uczniami i ich rodzicami,
- współpracę z instytucjami zewnętrznymi,
- przygotowanie materiałów dydaktycznych dotyczących problematyki doradztwa zawodowego.

VIII. Metody i techniki pracy

Do podstawowych metod realizacji zadań wynikających z WSDZ jest niewątpliwie poradnictwo indywidualne oraz grupowe. Indywidualna porada – konsultacja może odbywać się w formie:

- rozmowy,
- udzielenia pomocy podczas przygotowywaniu dokumentów w czasie rekrutacji do szkół ponadpodstawowych lub podczas podejmowania decyzji edukacyjnej,
- diagnozy predyspozycji zawodowych – testy,
- wsparcia w podnoszeniu samooceny,
- udzielania informacji odpowiadających potrzebom ucznia.

W poradnictwie grupowym natomiast mamy do czynienia z następującymi metodami:

- burza mózgów,
- dramy,
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy),
- audiowizualne (filmy edukacyjne, internet, prezentacje multimedialne),
- miniwykłady,
- pogadanki,
- warsztaty.

IX. Korzyści wynikające z działalności Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Dla ucznia:

- Zna swój potencjał osobisty, poznaje własne zasoby,
- Zdobywa wiedzę o zainteresowaniach i korzyściach płynących z ich posiadania,
- Rozumie rolę i znaczenie kompetencji w życiu człowieka,
- Zdobywa wiedzę o zawodach,
- Umie definiować czym jest rynek pracy,
- Potrafi określić swoje predyspozycje zgodnie z wymaganiami rynku pracy,
- Umie wskazać powody dla których warto uczyć się przez całe życie,
- Potrafi wyszukiwać informacje o profilach szkoły jakie go interesują,
- Trafnie określa wybór własnej drogi zawodowej,
- Umie dostosować się do zmian zachodzących we współczesnym świecie zawodowym,
- Stopniowo poszerza wiedzę na temat własnej choroby w kontekście rozumienia predyspozycji zawodowych,
- Zna zależności pomiędzy czynnikami wpływającymi na decyzje zawodowe,
- Sprawniej się komunikuje,
- Potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami,
- Umie gromadzić informacje na temat tworzenia własnego portfolio,
- Jest w stanie ocenić przydatność wymagań rynku pracy w kontekście własnego wyboru ścieżki zawodowej,
- Umie zaplanować własną ścieżkę zawodową,
- Zna znaczenie uczenia się przez całe życie,
- Dostaje na bieżąco informacje o ciekawych wydarzeniach,
- Umie dokonać adekwatnej samooceny i rozpoznać swoje słabe i mocne strony.

Dla szkoły :

Przede wszystkim największą korzyścią wynikającą z realizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest realizacja zobowiązań ujętych w ustawie o systemie oświaty dotyczących przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. Korzyścią dla szkoły jest również niewątpliwie spełnianie postanowień zawartych w statucie szkoły. Zarówno dla uczniów jak i ich rodziców oraz nauczycieli i wychowawców plusem na pewno

jest utworzenie bazy informacji edukacyjnej, zawodowej oraz jej stałe aktualizowanie. Bez wątplenia realizacja WSDZ wpływa również na atrakcyjność placówki, poprawę jej wizerunku oraz prestiżu. Najistotniejszą jednak korzyścią jest z całą pewnością dobre przygotowanie ucznia do podjęcia ról zawodowych i społecznych.

Dla rodziców:

- Są odpowiednio przygotowani do efektywnego wspierania dzieci w ich wyborach edukacyjnych,
- Potrafią racjonalnie planować ścieżkę kształcenia, zawodową swojego dziecka,
- Wiedzą, gdzie poszukiwać informacji o szkołach, zawodach, ciekawych wydarzeniach związanych z rynkiem pracy,

X. Przewidywane rezultaty

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do Rady Pedagogicznej.

Nauczyciele:

- Potrafią wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy.
- Rozumieją potrzebę realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach realizowania własnych planów pracy.
- Poznają metody, techniki i formy prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego.
- Znają zakres treści z doradztwa zawodowego realizowanych w szkole.

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do uczniów.

Uczniowie:

- Znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu.
- Potrafią dokonać samooceny w aspekcie czynników decydujących o trafności wyboru zawodu i dalszej drogi edukacyjnej.
- Potrafią wskazać swoje predyspozycje, słabe i mocne strony.
- Znają rynek pracy, potrafią dokonać podziału zawodów na grupy i przyporządkować siebie do odpowiedniej grupy, a także wiedzą gdzie szukać informacji na ten temat.
- Potrafią samodzielnie planować ścieżkę własnej kariery zawodowej i podjąć prawidłowe decyzje edukacyjne i zawodowe .

- Potrafią konfrontować ocenę swego stanu zdrowia z wymaganiami wybranego/przyszłego zawodu.
- Umieją i rozumieją znaczenie: uczenie się przez całe życie zgodne z ideą Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do rodziców.

Rodzice:

- Znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu przez swoje dziecko.
- Rozumieją potrzebę uwzględniania czynników: zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, rynku pracy przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej swojego dziecka.
- Wiedzą, gdzie szukać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi zawodowej dziecka.
- Znają rynek pracy oraz rynek edukacyjny w kontekście wyboru szkoły (dalszej ścieżki kształcenia).
- Potrafią wskazać predyspozycje, mocne i słabe strony dziecka.
- Znają trendy obowiązujące w zatrudnieniu na lokalnym rynku pracy oraz oferty szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie miasta.
- Potrafią pomóc swoim dzieciom w podejmowaniu decyzji.

XI. Ewaluacja zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego

Ewaluacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest konieczna jeśli chcemy, aby działania szkolnego doradcy zawodowego zgadzały się z oczekiwaniami i potrzebami uczniów oraz ich rodziców. Szkolny doradca zawodowy sporządzać będzie zatem sprawozdanie na podstawie obserwacji własnej zajęć grupowych oraz indywidualnych, informacji zwrotnej od nauczycieli z realizacji planowanych działań.

XII. Podsumowanie.

W ramach Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego Szkoła będzie przygotowywać uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu. Szkoła będzie prowadzić zajęcia z zakresu preorientacji, orientacji i doradztwa zawodowego. Opis wiadomości i umiejętności zdobytych przez ucznia będzie zgodny z ideą uczenia przez całe życie, oraz ideą europejskich ram kwalifikacji. Kształcenie jest bowiem koniecznością, aby uczeń mógł się utrzymać na elastycznym, mobilnym rynku pracy. Szkoła, doradca zawodowy oraz członkowie Rady Pedagogicznej będą prowadzić działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia od strony zawodowej stosownie do jego potrzeb, możliwości i stanu zdrowia. Sprawnie funkcjonujący WSDZ dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego będzie dawał efekt synergii. Dokument WSDZ zapewni ciągłość działań doradczych, będzie służył wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno – wychowawczymi w szkole.